

KÖNYVESPOLC

CSEREHÁT TURISTAKALAUZA

Bíbor Kiadó, Miskolc, 1998. 323 oldal

A magyar turisztikai szakirodalom újabb szép és tartalmas könyvvel *gazdagodott*. Egy idegenforgalmilag még alig-alig megérintett csodálatos *tájjal* ismerteti meg az olvasót, a vidék szeretetétől áthatott szerzőgárda. (Bogsán Gyula, dr. Egri Kiss Tibor, dr. Farkas József, dr. G. Fekete Éva, Fodor István, Garadnai Sándor, Hadobás Pál, Herr Gyula, Hídvégi Emil, Kiss Jenő, Laki-Lukács László, Rakaczky István, Repei Zoltán és dr. Szabó József.)

A *Bódva-Hernád közötti* földdarab nekünk a szűkebb hazát jelenti. A könyv elolvasásakor éppen ezért némi lelkiismeretfurdalást is érzünk! Hiszen messzi tájakra vágyunk s megyünk: ugyanakkor szülőföldünk történeti, föld- és néprajzi értékeit *nem ismerjük igazán*. Mennyivel inkább többet ad ez a *mű* azoknak, akik még soha nem jártak a Csereháton. Ugyanis a népes szerzőgárda szinte a teljességre törekedett.

A könyv első harmada a *Cserehát* földrajzát, éghajlatát, állat- és növényvilágát, történetét, néprajzát mutatja be tömören, világosan, jó tagoltsággal, az ismeretterjesztés hagyományait követően. A gazdag múlt mellett megosztják velünk a jelen gondjait, s a jövő reménységét is felvillantják.

Ezután részletes és gondos *túraajánlatokról* olvashatunk, változatos és színes *program-lehetőségek* bemutatásával. Igazi *túradedv-ébresztő* ez a természet szerelmeseinek. A gyakorlati tanácsok annyira plasztikusan megfogalmazottak, hogy még a kezdő turisták is bátorságot kaphatnak.

A könyv utolsó harmadrésze szinte valamennyi csereháti helységről (talán csak Damak hiányzik) (Sajnos több község is hiányzik. A szerk.) — *közül történeti leírást, és mai turisztikai információt*. Legvégül pedig a vidék múltjának országos hírű személységeit mutatják be.

Külön dicséretet érdemel a tájékozódást kiválóan segítő 30 *színes* és a több száz *fekete-fehér* fotó, melyek többségét maguk a szerzők készítették. Illik megemlítenünk a csak fotósként szereplő Asztalos T. Zoltán remek felvételeit (MTI).

Azt sem hallgathatjuk el, hogy a *turisztikai kalauz* csak a néhány éve megjelent *Cserehát turisztikai térképével* együtt használható igazán jól, mert a kötetben egyetlen térképvázlat sem található.

Az évtizedekig méltatlanul elhanyagolt vidék *régen várt útikönyve* méltán fogja felkelteni messzi vidékek turistáinak figyelmét. Így hozzá fog járulni minden bizonyosan az *idegenforgalom fellendüléséhez*. De sok örömet okozhat az itt lakóknak is, mert új információkkal gazdagíthatja őket a táj múltját és jelenét illetően. Őket különösen segítheti a vidékhez való kötődésben, a szűkebb haza szeretetében, megbecsülésében.

dr. Varga Gábor

ny. ref. főiskolai tanár (Debrecen)

DOBOG BÉLA; MEZTELEN FÁJDALOM

A Felső-Cserhát dombjai között megbúvó kis faluban, Becskeházán született 1954. június 9-én, igaz néptanító második gyermekeként. Itt végzi az általános iskola első osztályát, majd Szendrőben folytatja, ahova édesapját áthelyezték. A középiskolát Miskolcon a Kossuth Gimnáziumban kezdi, majd a Földes Ferenc Gimnáziumban fejezi be.

1974-ben az Egri Tanárképző Főiskolára kerül. A barokk város meghatározó szerepet játszik élete alakulásában. Vezető egyéniség, a Kréta nevű diáklapot szerkeszti, melyhez baráti és irodalmi köre kötődik. Itt jelennek meg első versei. Főiskolás még, amikor 1977-től a Miskolci Rádió külsős munkatársa, újságíró gyakornok lesz. 1978-ban magyar-történelem szakos diplomát kap Egerben. Megnősül, két leánygyermekük születik.

A Magyar Rádió Miskolci Stúdiójának rádiós munkatársa lesz. Írásai a Napjainkban, a Hevesi Szemlében jelennek meg, a Kelet irodalmi alkotócsoportjának tagja. Jónévé újságíróvá válik.

Az Útrahívás címmel Egerben 1980-ban megjelenő Heves megyei fiatal művészek antológiájának a társszerzője. „Szemléletében a szülői örökség, a falu közösségi morálja tudatot, magatartást alakító tényező... A finom, találó megfigyelés, nyelvi megformálás az erénye. A szívben, idegekben őrzött falu és a felnőttként átélt városi élmény kettőse élteti benne a költőt” — írja róla a kötet utószavában Cs. Varga István.

1984 augusztusában „nem bírta a megkötözött fuldoklást tovább, költő és tanár letére a kényerét jelentő irányított újságíróskodást, és légszomjában világnak vetette magát” (Csepelyi Rudolf) — Kanadába megy, disszidál.

Mit talált, mire ment odakinn? Hazátkiáltok címmel 1987-ben kötetet jelenik meg Fáy István szerkesztésében. 117 verset publikál az időközben a Kanadai Írószövetség tagjai sorába felvett költő, melyek közül tíz verset e kötetében is hozunk.

„Költőnk elment — kitántorgott? — egész az Atlanti Óceán túlsópartjára, hogy felfedezze magának (és nekünk) az odahagyott kis hazát: az abaúji-borsodi dombokat, ahol nagyapja nyugszik, a kiütrülő apró fálvakat... Civilizált barbárságot talált és demesztió magányt... tájképei hazaiak. Fája az akác és a nyír, s azoknak is a töve, gyökere érdeklí, amelyekkel az anyaföldbe kapaszkodnak. A honvágy versei ezek, egy elrontott életé.” — írja kötetéről, verseiről Horpácsi Sándor 1994-ben.

Dobog Béla tíz év kinntartózkodás után hazatér 1994 júniusában. A szeretett édesapa betegsége hozza haza, aki egy hónappal később örökre itthagya családját, s a „kies Bódvavölgyét”, irt hagyva maga után Szendrő városában. Béla azóta is, leszámítva a kis sárospataki kitérőt, ott él a szendrői várhegy oldalában, az elárvult botanikus kert övezte Dobogházban előzvegtyilt édesanyjával. Időközben elvált, lányai felnöttek, ő rehabilitált nyugdíjas.

„Egy szál magyar az idegen tengerben elveszetnek érezte magát. Jobbat nem talált ott sem, csak mást. Ezért hozta haza a szíve a már ismert nyomorúságba, mert itt otthonos, ez az övé, a miénk!” (Horpácsi Sándor)

Görcei nehezen oldódnak. Verseiben sűrűn szerepel a halál. Szeretteié és a sajátja. Versei csupa nosztalgia, csupa fájdalom. Magyar nem élhet egyedül a világban — írja egyik versében, mert igazán egyedül is csak itthon lehetünk.

Újabb kötet, a Meztelen fájdalom verseit veheti kezébe az olvasó. Döntse el: Dobog Béla versekbe szedett mondanivalója, a család iránti tiszteletből segített támogatók által kötetbe rendezve, kiadva, érdeklí-e és mennyire?

L L L

GALVÁCS; Fejezetek a falu történetéből

A monográfia az első lépcső a túléléshez.

Galvács: ötszáz kiadvány, amelyben több a baráti kapcsolat, mint az üzlet.
(*Észak-Magyarország*. 54. évf. 165. sz. 1998. júl. 16. 4. oldal)

Galvács (ÉM-SZN) — Meglepően sokan jöttek el tegnap a Törley-kastélyba, ahol Hornyák Gyula galvácsi születésű helytörténetész-könyvtáros monográfiáját mutatták be.

Fejezetek a falu történetéből — mondja az alcím, s a szerző nem is titkolja: a kiadvány a teljesség igénye nélkül készült, minthogy számos témát nem is tudott feldolgozni, vagy nem annyira, amennyire szeretne volna. A helytörténeti kutatásnak — állítja Hornyák Gyula — valójában sohasem lehet vége. Az utóbbi egy-másfél év kutató-szerkesztő munkája mégis beért áprilusra, s a szerző szerint fel kell hogy figyeljenek általa a cserháti, alig 200 lakosú településre. Galvács vagy megreked ezen a szinten, vagy kitarulkozik, a könyv azonban mindenképpen hozzájárulhat a túléléshez — véli Hornyák Gyula, aki egy tárgyi emlékeket bemutató faluház létesítését szorgalmazza és szeretné életre hívni a galvácsiak baráti körét is.

A kistelepülések megmentéséhez őszinte akarat és emberi kötődés kell, mint ahogyan akkor is megmaradt itt a közösség, amikor a törökök szinte eltörölték a föld színéről a települést, mert a szellemet nem lehet kalodába zárni, az a jövő alapja. Hornyák Gyula kiemelte: sokat köszönhet Terts Andrásnak, a Törley Pezsgőgyár korábbi vezetőjének és a le származott Törley Dezső címzetes egyetemi tanárnak, akik a bemutatón nem lehettek jelen. Nem kevesebb hálával tartozik a falu lakosságának, olyan idős embereknek, mint Pálinkás István vagy Lestyánszki Ernő. Németh Józsefné, Galvács polgármestere is megerősítette: ha anyagilag nem is támogatták a monográfia ügyét, adatokkal, információkkal mindenki szívesen járult hozzá az elkészítéséhez.

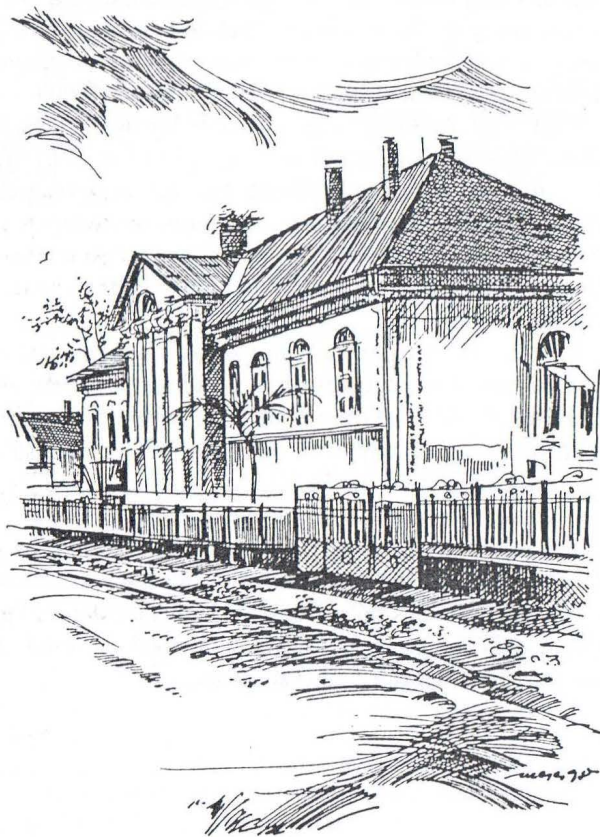
Tanulmányok a Bódva völgye múltjából

Várva várt, hiánypótló tanulmánykötet jelenik meg 1998 karácsonyára a Miskolci Herman Ottó Múzeum kiadásában.

A több mint 25 tanulmány a határon inneni és túli, Boldvától Stószig terjedő terület földrajzába, élővilágába, régészeti, történeti, műemléki, irodalmi, néprajzi emlékeibe ad betekintést.

Az illusztrált, gazdag irodalmat adó kötetet dr. Bodnár Mónika és dr. Rémiás Tibor szerkesztette, a népes szerzőgárda neves miskolci, debreceni, kassai, budapesti szakemberekből áll.

A kötet tervezett bemutatója 1998. december 22-én, kedden lesz az edelényi Városi Könyvtárban, ahol a könyvet meg lehet majd vásárolni.

*A Bónis-Gedeon kastély,
majd Általános Iskola, Szalonna*